

حق کسی باید تصمیم بگیرد؟

ترجمہ: ہنا زبانی

انتشار: سیات حق کودکی

<http://right-to-childhood.com>

چه کسی باید تصمیم بگیرد؟

چه زمانی یک نفر "به اندازه‌ی کافی بزرگ" به حساب می‌آید؟

کامپزیتو

کتاب راهنما برای آموزش حقوق بشر به کودکان

شورای اروپا، ۲۰۰۷

ترجمه: بهناز بابایی

انتشار: سایت حق کودکی

ارجاع: شورای اروپا، ۲۰۰۷. کامپزیتو، کتاب راهنما برای آموزش حقوق بشر به کودکان؛ تمرین چه کسی باید تصمیم بگیرد؟.

ترجمه‌ی بهناز بابایی. سایت حق کودکی، ۲۰۱۵

کامپزیتو یک کتاب راهنما برای آموزش حقوق بشر به کودکان است. این کتاب در سال ۲۰۰۷ و با هدف ترویج و توسعه فرهنگ حقوق بشر توسط شورای اروپا تدوین شد و در اختیار آموزگاران، مربیان و علاقمندان به مبحث حقوق کودک قرار گرفت. کتاب، شامل ۴۲ تمرین است و برای کودکان ۱۳-۶ سال طراحی شده است و موضوعاتی از قبیل: شهروندی، دموکراسی، تبعیض، آموزش و فراغت، محیط زیست، خانواده و بدیل‌های سرپرستی، برابری جنسیتی، سلامتی و رفاه، رسانه و اینترنت، مشارکت، صلح و درگیری، فقر و محرومیت اجتماعی، و خشونت را پوشش می‌دهد. تمام ۴۲ تمرین به صورت گروهی و مشارکتی اجرا می‌شوند و در آنها تلاش می‌شود، که کودکان مفاهیم یاد شده و توانایی‌هایی نظیر تفکر انتقادی، بیان نظرات و حل مشکلات را از طریق تجربه کردن و در قالب یک کار گروهی بیاموزند.

تمرینی که در پی می‌آید، به منظور کار با کودکان ۱۰-۷ سال و درک فرآیند تصمیم‌گیری در خانواده و مشارکت کودکان طراحی شده است. این تمرین می‌تواند توسط مربی یا تسهیل کننده، بر مبنای نیاز، زمان، شرایط محیط آموزشی و سطح آگاهی کودکان تطبیق داده شود.

موضوعات	خانواده و مراقبت‌های جایگزین، مشارکت
سطح	۲
سن	۷-۱۰ سال
زمان	۴۵ دقیقه
تعداد افراد در گروه	۲۴-۴ کودک
نوع تمرین	تصمیم‌گیری، گفت‌وگو در گروه‌های کوچک
نگاه اجمالی	کودکان به فهرستی از سوالات درباره‌ی اینکه چه کسی در وضعیت‌های مختلف تصمیم‌گیرنده خواهد بود پاسخ می‌دهند. پس از هر سوال، کودکان با استفاده از کارت‌های رنگی مخصوص، پاسخ‌های خود را نشان می‌دهند.
اهداف	<ul style="list-style-type: none"> • صحبت در مورد فرایند تصمیم‌گیری در خانواده‌ها • بحث درباره‌ی مشارکت کودک در زندگی خانوادگی • معرفی مفهوم قابلیت‌ها و توانایی‌های رو به رشد
آماده‌سازی	سوال‌ها را برای خواندن آماده کنید. برای هر کودک، تعدادی کارت تهیه کنید.
لوازم مورد نیاز	ازهر رنگ سبز، زرد و نارنجی یک کارت برای هرکدام از کودکان

روش آموزش

۱. از گروه بخواهید درباره‌ی پوشش خود نظر بدهند و با شخص بغل دستی خود درباره‌ی اینکه چه کسی برای

نوع پوشش آن روزشان تصمیم گرفته است، گفت و گو کنند. یکی از والدین یا هر دو؟ خودش؟ آیا این تصمیم را والدین و کودک با هم گرفتند؟ توضیح دهید که این تمرین درباره‌ی تصمیم گیری است.

۲. به هر کودک تعدادی کارت بدهید (سبز، زرد و نارنجی). توضیح دهید که شما فهرستی از تصمیم‌هایی که باید گرفته شود را می‌خوانید، و پس از هر سوال از گروه می‌خواهید تا درباره‌ی اینکه چه کسی باید در آن مورد تصمیم‌گیری کند فکر کند. کودکانی که فکر می‌کنند این تصمیم باید توسط والدین گرفته شود، کارت سبز را بالا می‌آورند. اگر نظر آنها این است که کودک باید تصمیم‌گیرنده باشد، کارت زرد و اگر فکر می‌کنند هر دو، یعنی والدین و کودک باید باهم تصمیم بگیرند، کارت نارنجی را نگه دارند.

۳. سوال‌ها را یک به یک بخوانید و پس از هر سوال صبر کنید تا همه‌ی گروه کارت‌های خود را بالا ببرند. کودکان را تشویق کنید پس از هر سوال به جواب‌های دیگر اعضای گروه توجه کنند. احتمالاً بعضی کودکان در این مرحله نظراتی خواهند داد ولی تا فرا رسیدن زمان بررسی و ارزیابی، از ایجاد بحث در این رابطه ممانعت کنید.

بررسی و ارزیابی

۱. با طرح سوال‌های زیر به بررسی تمرین فعالیت انجام شده پردازید:

این تمرین را چگونه دیدید؟

آیا پاسخ به برخی سوال‌ها دشوار بود؟ چرا؟

پاسخ‌گویی به کدامیک از سوالات ساده‌تر و به کدامیک سخت‌تر بود؟ چرا؟

چرا پاسخ برخی افراد متفاوت بود؟

آیا جواب درست و یا نادرست برای سوال‌ها وجود دارد؟

آیا سن کودکان در نقشی که آنها در تصمیم‌های مرتبط با خودشان باید داشته باشند، تعیین‌کننده و تاثیرگذار است؟ چرا بله یا خیر؟

۲. عبارت "قابلیت‌ها و توانایی‌های رو به رشد" را معرفی کرده و توضیح دهید که این عبارت به این معناست که در طول فرایند رشد، کودکان به فرصت‌های بیشتری برای تصمیم‌گیری و مسوولیت در قبال مسائل شخصی دست می‌یابند. برای کودکان بزرگتر می‌توانید با ارجاع به مفاد شماره ۵ و ۱۴ کنوانسیون حقوق کودک به بحث تکمیلی پیرامون این مفهوم پردازید.

آیا شما در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی دخیل هستید؟ کدام تصمیم‌ها؟

آیا قادر به تصمیم‌گیری برای برخی مسائل مربوط به خود هستید؟ کدام‌ها؟

آیا برای تصمیم‌گیری برای بعضی مسائل احتیاج به کمک و راهنمایی والدین خود دارید؟ کدام مسائل؟

از طریق چه راه‌های دیگری می‌توانید از راهنمایی‌های والدین خود برخوردار شوید؟
 آیا برای شما و والدین‌تان مهم است که در زندگی خانوادگی مشارکت داشته باشید؟ چرا بله یا خیر؟
 از چه طریقی می‌توانید بیش از پیش در زندگی خانوادگی خود مشارکت کنید؟
 آیا روش‌های تصمیم‌گیری در خانواده‌تان را دوست دارید؟ آیا تصمیماتی وجود دارند که شما در
 اتخاذشان شرکت ندارید درحالی‌که علاقه‌مند به مشارکت هستید؟ برای اینکه نقش پررنگ‌تری در
 تصمیم‌گیری‌ها بازی کنید، چه راه‌کارهایی برای شما وجود دارد؟
 ۳. با طرح سوال‌هایی نظیر سوال‌های زیر، این تمرین را به حقوق بشر مرتبط کنید:
 به نظر شما چرا برخی از حقوق بشر به کودکان و خانواده مربوط هستند؟
 به نظر شما چرا مشارکت در تصمیم‌گیری‌هایی که به کودکان مرتبط است یکی از حقوق تمام کودکان
 است؟
 چه شخص یا اشخاصی به غیر از خود کودکان و والدین‌شان درباره‌ی زندگی آنها تصمیم‌گیری
 می‌کنند؟ چرا این تصمیم‌گیری‌ها اهمیت دارند؟

پیشنهاداتی برای پی‌گیری

پیش از شروع این تمرین می‌توانید با اجرای تمرین "ما خانواده هستیم" به عنوان نقطه‌ی شروع، بر موضوع
 خانواده تمرکز کنید.

همچنین در تمرین "اساسنامه‌ی گروه ما" کودکان به بحث و مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها می‌پردازند.

ایده‌هایی برای کار عملی

از هر شخص در گروه بخواهید تا با همکاری والدین خود، به ایجاد یک استراتژی برای مشارکت بیشتر اعضای
 خانواده در زندگی خانوادگی بپردازند.

از والدین دعوت کنید تا نقطه نظرات خود درباره‌ی مشارکت در خانواده را با گروه به اشتراک بگذارند، اینکه
 چگونه طی بزرگ شدن و رشد کودکان، نقش والدین در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مسائل شخصی
 فرزندان‌شان تغییر می‌کند.

نکاتی برای تسهیلگران

ممکن است برای برخی کودکان پاسخ دادن به بعضی سوال‌ها دشوار باشد اما شما باید آنها را تشویق کنید که
 کارت یا واکنشی که بیشترین ارتباط را با پاسخ ایشان دارد انتخاب کنند.

مطمئن شوید که از شرایط خانوادگی کودکانی که در گروه با آنها کار می‌کنید آگاهی کافی دارید. ممکن است

برخی کودکان با والدین خود زندگی نکنند و سرپرستی آنها برعهده قیم باشد. در این شرایط، از قیم/ها نیز در کنار والدین نام ببرید.

بعضی کودکان می‌خواهند دلیل پاسخ خود را بی‌درنگ اعلام کنند، اما شما به جای تشویق آنها به انجام این عمل، به ایشان یادآوری کنید که به زودی وقت کافی برای صحبت درباره‌ی این تمرین را خواهند داشت. به منظور اینکه به کودکان یادآوری شود هر کارت نشان‌دهنده‌ی کدام جواب است، می‌توانید از آنها بخواهید قبل از خوانده شدن سوال‌ها، روی هر کارت رنگی، تصویری طراحی کنند. علاوه بر این، شما می‌توانید در یک جدول یا روی تخته‌ای روبه‌روی کودکان بنویسید که هر رنگ چه معنی‌ای دارد تا کودکان بتوانند در صورت فراموشی به آن رجوع کنند.

تنظیمات

برای انجام تمرینی طولانی‌تر و عمیق‌تر، از کودکان بخواهید پس از طرح هر مجموعه سوال، به بحث درباره‌ی تصمیم‌هایشان بپردازند.

برای کودکان بزرگ‌تر: از آنها بخواهید مشخص کنند که هر یک از سوال‌ها متناسب به کدام یک از حقوق مندرج در کنوانسیون حقوق کودک است؟

برای کودکان بزرگ‌تر: از آنها بپرسید کدام یک از حقوق بشر حامی مشارکت کودکان و والدین در زندگی خانوادگی است؟ چرا این حقوق اهمیت دارند؟

سوال‌هایی که تسهیل‌گر برای گروه می‌خواند

چه کسی باید تصمیم بگیرد که در زمان خرید روزانه توسط اعضای خانواده، شما می‌توانید در خانه تنها بمانید یا نمانید؟

در ۵ سالگی؟

در ۱۰ سالگی؟

در ۱۵ سالگی؟

پس از طلاق والدین، چه کسی تصمیم می‌گیرد که آیا شما اجازه ادامه‌ی ارتباط با هر دو والد خود را دارید یا خیر؟

در ۴ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۷ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که آیا شما می‌توانید به ارتش ملحق شوید یا خیر؟

در ۶ سالگی؟

در ۱۱ سالگی؟

در ۱۶ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که در هوای بارانی شما بارانی بپوشید؟

در ۳ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۴ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما گیاه خوار باشید یا خیر؟

در ۴ سالگی؟

در ۸ سالگی؟

در ۱۳ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما می‌توانید سیگار بکشید یا خیر؟

در ۶ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۵ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما می‌توانید تا نیمه‌شب بیدار بمانید یا خیر؟

در ۵ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۴ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که آیا شما اجازه‌ی استفاده از اینترنت بدون نظارت بزرگتر را دارید یا خیر؟

در ۶ سالگی؟

در ۱۰ سالگی؟

در ۱۶ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که آیا شما می‌توانید دین خود را انتخاب کنید یا خیر؟

در ۵ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۳ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما مدرسه را ترک کنید یا خیر؟

در ۶ سالگی؟

در ۱۰ سالگی؟

در ۱۵ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما می‌توانید به گروه هم‌سرایان محلی ملحق شوید یا خیر؟

در ۵ سالگی؟

در ۹ سالگی؟

در ۱۷ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما موبایل شخصی داشته باشید یا خیر؟

در ۴ سالگی؟

در ۸ سالگی؟

در ۱۴ سالگی؟

چه کسی تصمیم می‌گیرد که شما باید به بهزیستی سپرده شوید یا خیر؟

در ۴ سالگی؟

در ۱۰ سالگی؟

در ۱۶ سالگی؟

این تمرین ترجمه‌ای است از:

Council of Europe, 2007. *Comasito – a manual on human rights education for children: who should decide?* Directorate of Youth and Sport, Hungary